

Debatt om rettigheter for forbrukerne og nytt europeisk forbrukernetzverk

Det skal være like trygt å handle over grensene i det indre marked som i din lokale handlegate. Europakommisjonen inviterer til debatt om en ny europeisk forbrukerpolitikk. Det norske Forbrukerrådet har nylig gått inn i et europeisk netzverk for forbrukere

Side 1-3

Møte i EØS-rådet

Ambassaderåd Howat Russell skriver om møtet i EØS-rådet 9. oktober

Side 3

Ny europeisk transportpolitikk

Kommisjonen ønsker å få mer transportvekk fra veiene og over på skinner og vann. Dette er hovedbudskapet i den nye hvitboken om transportpolitikk som Kommisjonen la frem i høst

Side 4-5

Det europeiske miljøbyrå

Det europeiske miljøbyrå samler informasjon som skal legge premissene for en sunn miljøpolitikk. Norge og Island er medlemmer, og om få uker er også alle EUs kandidatland med

Side 6

Ny sikkerhetspolitisk situasjon

Terrorangrepene på USA 11. september fortsetter å prege dagsorden i EU, som svarer med enda tettere samarbeid på en rekke felter. Utviklingen av en felles utenriks- og sikkerhetspolitikk får ny gevinn

Side 7

Europeisk innhold på internett: eContent

Et nytt EU-program gir støtte til utvikling av europeisk innhold på internett, navnet er eContent. Den første søknadsrunden ga god uttelling for norske søkere

Side 8

tema

Debatt om europeisk forbrukerpolitikk

Europeiske forbrukere må føle seg trygge på sine rettigheter når de handler i det indre marked. Dette prinsippet er like viktig for handelen med den lokale kjøpmannen som for kjøp av feriereiser over internett i et annet land. Nå vil Kommisjonen ha debatt om hvordan europeiske forbrukere kan beskytte sine rettigheter.

Hvordan skal tilliten mellom bedrifter og forbrukere øke i det indre marked? Hvilken strategi skal man velge for å sikre forbrukerrettighetene? Skal EU lage et felles regelverk som dekker hele området eller fortsette å lage regelverk som dekker spesifikke områder innenfor forbrukerbeskyttelse?

Dette er noen av spørsmålene Kommisjonen stiller i et diskusjonsnotat (Grønnbok) som ble lansert 2. oktober der forbrukernes rettigheter står i sentrum.

Europakommisjonen ønsker å lansere en debatt om hvilke midler som kan brukes for å øke forbrukertilliten i Det indre marked. Dette er like aktuelt for nordmenn som EUBorgere siden EØS-avtalen sikrer norske bedrifter og enkeltpersoner deltakelse i det indre marked. Utfordringen er at forbrukerne mangler den tillit som er nødvendig for å få fullt utbytte av markedet, og både forbrukere og bedrifter møter vanskeligheter gjennom sterkt varierende nasjonale regelverk innenfor forbrukerbeskyttelse og et utilstrekkelig EF-regelverk på dette området.

Flere ting taler for at forholdet mellom bedrift og forbruker bør prioriteres i en ny forbrukerpolitikk. Et indre marked med felles valuta og elektronisk handel øker behovet for en ny forbrukerstrategi. Et viktig gjennombrudd kommer med innføringen av euro fra årsskiftet med den fordel at folk lettere kan kontrollere prisforskjeller. Dette kan åpne nye horisonter for forbrukere, og bidra til et mer effektivt handlemønster. Et annet viktig trekk er utviklingen av elektronisk handel. Forbrukere og bedrifter får nye muligheter når handel over grensene blir enklere. Et tredje moment som om få år vil melde seg med full kraft, er at mange nye medlemsland med hvert sitt nasjonale regelverk vil gjøre situasjonen enda mer uoversiktlig for forbrukere i det indre marked.

Dagens EF-regelverk er delvis foreldet og lite fleksibelt i forhold til et marked i stadig utvikling. I tillegg er det kun spesifikke områder som er dekket, som f. eks. timeshare-direktivet. De nasjonale regelverkene og rettspraksis er omfattende og varierer mye fra et land til et annet.

Forts. s. 2

Ny regjering i endrede omgivelser

Gerhard Sabathil
ambassadør

Hendelsene 11. september fortsetter å prege hverdagen i Europa og resten av verden. Norges nye regjering har tatt fatt på sitt arbeid mens verden søker sammen for å finne løsninger på den felles utfordringen som terroren utgjør.

I EUs politiske og økonomiske integrasjon ligger en særegen styrke og beslutningsevne som kommer spesielt til nytte i disse tider. Vi trenger det europeiske fellesskap med sitt mangfold av virkemidler, og samtidig trenger EU sterke bånd til land utenfor unionen. Den nye norske regjeringen har gitt signaler om at de vil fortsette det nære samarbeidet med EU. Alle regjeringspartiene er erklærte tilhengere av EØS-avtalen som gir deltakelse i EUs indre marked, og som betyr harmonisering av regelverk på en rekke områder. Blant annet er de vedtatt som EU fatter i forbindelse med kampen mot terrorisme også relevante for Norge gjennom sin deltakelse både i EØS og Schengen.

Når EUs finansministre møttes i Brussel 6. november blant annet for å vedta et nytt direktiv om hvitvasking av penger, ga Norges nye finansminister Per-Kristian Foss beskjed om at direktivet omgående vil bli innlemmet i norsk lovverk. Foss var invitert til å delta på den felles lunsjen med EUs finansministre, men som ikke-medlem kunne han selvsagt ikke være med når de gikk sammen for å fatte vedtak.

En lignende situasjon har Irland og Storbritannia når det gjelder den delen av bekjempelse av terrorisme som EUs justisministre har ansvar for. Siden mye av dette arbeidet foregår innenfor rammen av Schengen-samarbeidet, som Irland og Storbritannia står utenfor, kan de ikke være med på å fatte alle vedtak. Norge som medlem av Schengen, men ikke av EU, vil på linje med Irland og Storbritannia ha grunn til å slutte seg til de vedtak som fattes av EUs justisministre som gjelder bekjempelse av terrorisme og en felles europeisk arrestordre. Tiden vi er inne i er ikke helt «business as usual», men jeg har store forventninger til at den nye regjeringen vil videreføre samarbeidet og tradisjonen med gode forbindelser mellom Norge og EU.

Forts. fra s. 1

To forslag til strategier

Grønnboken om forbrukerbeskyttelse i EU foreslår å velge mellom to strategier. Den ene strategien er basert på en mer omfattende harmonisering av regler som gjelder spesifikke områder. En slik strategi ville være en fortsettelse av EUs praksis de siste tiårene. Dette er en kjent metode som fungerer bra. Som regel er det også lettere å bli enig om direktiver som dekker et begrenset område. Likevel er det ikke nok å bare bruke denne metoden. Fordi området som direktivene dekker er begrenset, gjelder de bare som minstestandarder. Mange av de eksisterende direktivene vil måtte endres fordi de er blitt for gamle.

Alternativt kan man velge en strategi basert på definisjonen av grunnprinsippene om forbrukerbeskyttelse i et rammedirektiv som kommer i tillegg til spesifikke regelverk. Det ville harmonisere nasjonale regler om handelspraksis mellom bedrifter og forbruker, men ikke erstatte spesifikke direktiver innenfor bestemte områder. Her er det snakk om et slags sikkerhetsnett mot praksis som er til hinder for grensehandelen og som ikke dekkes av spesifikke direktiver.

Et rammedirektiv har fordelen av å kunne tilpasses fort i forhold til markedsutviklingen. Nettopp fordi det er et rammedirektiv, er det mindre nødvendig med veldig detaljert regelverk for forbrukerbeskyttelse. Et rammedirektiv er også så fleksibelt at minimumklausuler vil være unødvendige. Et rammedirektiv ville ikke omfattende følgende områder: helse og sikkerhet (reklame for røyk eller alkohol), sømnelighet, sosiale spørsmål (f.eks. forretningsenes åpningstider). Et rammedirektiv kunne også kombineres med europeiske etiske regler for bedrifter, det man kaller selvregulering, noe som på europeiske nivå bare kan fungere hvis brudd på reglene får juridiske konsekvenser.

Grønnboken kommer i tillegg med forslag til bedring av hvordan regelverket for forbrukerbeskyttelse anvendes ved handel mellom bedrift og forbruker. Et viktig skritt i den retning er etableringen av et europeisk nettverk for forbrukerkontorer, som er satt i gang som prøveprosjekt fra og med 16. oktober i år.

Intensive høringsrunder med organisasjonene

Kommisjonen vil organisere en høring og en intensiv konsultasjonsprosess med forbrukerorganisasjoner og næringslivsorganisasjoner om ideene som er foreslått i Grønnboken. Helse- og forbrukerkommissær David Byrne uttalte 18. oktober til en forsamling europeiske forbrukerorganisasjoner at det sivile samfunn blir stadig viktigere i beslutningsprosessen for Kommisjonen. Den nye hvitboken fra juli om EUs styringsformer slår fast at denne tredje sektor får en sentral rolle når beslutninger skal tas, og det gjelder også på forbrukerområdet. – Forbrukerperspektivet må få enda større tyngde, og Kommisjonen og organisasjonene må arbeide sammen for å få dette til, sa Byrne. Konsultasjonsprosessen vil gi grunnlag for nye initiativ for forbrukerne.

Grønnboken finner du på følgende internett-adresse:
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/library/press/press_consumer_en.html

Kommisjonen lanserer debatt om en ny forbrukerpolitikk i EU for å gi forbrukere de rettigheter de må ha for å få utbytte av det indre marked. - Jeg ønsker å se et europeisk indre marked hvor forbrukere kan føle seg like trygge på å handle over grensene som i sin lokale handlegate, sa EUs helse- og forbrukerkommissær David Byrne til europeiske forbrukerrepresentanter 18. oktober.

Nytt europeisk nettverk for grenseoverskridende forbrukertvister

Et nytt nettverk mellom forbrukerkontorer ble lansert 16. oktober av helse- og forbrukerkommissær David Byrne. Nettverket skal bidra til å løse forbrukertvister utenfor rettsalene og finne løsninger når det er konflikter der forbrukere og leverandører befinner seg i ulike land. Alle EU-landene er med i nettverket, i tillegg til Norge og Island som deltar gjennom EØS-avtalen. -Forbrukertillit er avgjørende for å kunne innfri forventningene om et moderne og konkurransedyktig indre marked, sa Byrne under lanseringen. Nettverket tilbyr forbrukerne en enkel, rimelig og effektiv måte å løse grenseoverskridende konflikter på. Slike problemer kan forbrukere møte i forbindelse med levering, ødelagte varer, samt varer og tjenester som ikke svarer til beskrivelsen. Klagen blir behandlet hos hver enkelt nettverksdeltaker i hvert av medlemslandene. I Norge er det Forbrukerrådet som er det nasjonale kontaktpunktet for nettverket, mens det tilsvarende i Danmark er Forbrugerstyrelsen.

De nasjonale forbrukerkontorene vil hjelpe misfornøyde kunder med informasjon og støtte til å fremme klager utenfor rettsystemet i det landet der produktet eller tjenesten ble anskaffet. Fra og med 16. oktober er nettverket operativt i en begynnende pilotfase, med sikte på permanent etablering i løpet av 2002.

Forbrukertillit er nøkkelen til et indre marked som fungerer for forbrukere såvel som bedrifter.

Møte med forbrukerorganisasjoner

Den fjerde årlige forsamlingen av forbrukerorganisasjoner gikk av stabelen i Brussel 18.- 19. oktober. Til dette møtet inviterte Kommisjonen representanter fra nasjonale og europeiske forbrukerorganisasjoner. Her møttes forbrukerrepresentantene for å diskutere aktuelle tema og finne felles løsninger på problemer som møter forbrukere i Europa.

Årets forsamling brukte mest tid på å diskutere hovedproblemstillingen: Hvordan kan forbrukerorganisasjoner bidra til å gjøre det indre marked til virkelighet for forbrukere? Ulike forbrukerorganisasjoner forberedte temanotater som grunnlag for videre diskusjon i arbeidsgrupper.

Mer om Generaldirektoratet for helse- og forbrukersaker:
http://europa.eu.int/comm/dgs/health_consumer/index_en.htm

Møte i EØS-rådet 9. oktober

HOWAT RUSSELL
ambassaderåd

EØS-rådet er det høyeste politiske organ i EØS-samarbeidet og møtes to ganger årlig på minister-nivå. Årets siste møte åpnet med diskusjoner om kampen mot terrorisme, situasjonen i Sentral-Afrika og europeisk forsvars- og sikkerhetspolitikk.

EØS-rådets primære oppgave er alltid å se på arbeidet utført av EØS-komiteen. Denne gangen noterte Kommisjonen seg positiv utvikling på endel områder hvor det tidligere var problemer som gassdirektivet, protokollen om bearbejdede landbruksprodukter og matvarelovgivning. Noe gjenstår allikevel. EØS-komiteen er selv bekymret for at det fortsatt er forsinkelse i tilpasningen av EU-regelverk inn i EØS-avtalen, og forsøker å forbedre situasjonen.

Rådet oppmuntret arbeidet som pågår for å liberalisere handel med landbruksvarer og en felles forståelse av protokollen som omhandler fisk og sjømat.

Utenrikskommissær Christopher Pattens rapport viser til flere områder der det i det siste har vært uenighet mellom EU og EFTA i tolkning av avtalen: Gassmarkedet, godkjenning av utdanning og kvalifikasjoner, overtakelse av selskaper, tiltak i forbindelse med kugalskapkrisen og direktivet om juridisk beskyttelse av bioteknologiske oppfinnelser. Det virker som om EØS-avtalen er mer vidtrekkende enn noen hadde forestilt seg.

Møtet ga uttrykk for ønske om å knytte EØS/EFTA-landene til en rekke nye EU-initiativer. Blant disse er den nye matvaremyndigheten og Den europeiske flysikkerhetsmyndigheten som EU har tatt initiativ til og som faller inn under EØS-avtalen. Rådet ga samtykke til samarbeid mellom EU og EØS/EFTA-landene på det økonomiske og

sosiale området som dekkes av Lisboastrategien, og ser fram til videreutvikling av dette samarbeidet.

Utvidelsen av EU er blitt et kritisk tema i møtene i EØS-rådet, siden utvidelsen har direkte innvirkning på EØS-avtalen. For å bevare ensartethet i EØS, blir det viktig at en utvidelse av EU på samme tid er en utvidelse av EØS-området. Samtidig som Rådet ønsket en forbedret informasjonsutveksling i forbindelse med utvidelsen, oppmuntret de EØS-komiteen til å se på hvilke juridiske instrumenter og prosedyrer som vil være nødvendige i forbindelse med en utvidelse av EØS.

Et nytt viktig område har kommet til i den senere tid, og det dreier seg om å bringe EØS-avtalen ajour med endringene i EUs traktat. Noe av ordlyden i EØS-avtalen baserer seg på tekst fra Roma-traktaten, der noe ble endret med Maastricht- og Amsterdamtraktatene. Disse endringene kan ha langsiktig virkning for den juridiske ensartethet i EØS.

Nye transportveier i Europa – på skinner og vann

Brukernes behov er satt i høysetet når fremtiden for europeisk transportpolitikk meisles ut. 4. september presenterte Kommissjonen en hvitbok om transportpolitikk med rundt 60 forskjellige forslag som innen 2010 skal gi folk en mer miljøvennlig, helsevennlig og brukervennlig transportsituasjon. Et hovedmål er å få mer transport vekk fra veinettet og over på jernbane og vannveier. Det betyr å ruste opp jernbanenettet i Europa, øke tilgangen til maritime og innenlands vannveier og binde sammen de nye transportveien

Kommissjonen vil sørge for at transportutviklingen i Europa går hånd i hånd med brukernes krav om effektive og gode tjenester. Hvitboken er det første praktiske og konkrete bidrag til å følge opp strategien om bærekraftig utvikling som ble vedtatt på toppmøtet i Gøteborg i juni. - EU må imøtekomme befolkningens ønsker og på samme tid være klar over til tider motstridende behov, sa EUs transportkommissær Loyola de Palacio i forbindelse med offentliggjøringen av den nye hvitboken.

Med hvitboken foreslår Kommissjonen en handlingsplan for å forbedre kvalitet og effektivitet i europeisk transport. Kommissjonen legger frem en strategi for gradvis å bryte sammenhengen mellom økonomisk vekst og økt transport. Dette er nødvendig for å minske presset på miljøet og forhindre trafikkork, uten å svekke EUs økonomiske konkurransevne.

Noen forslag fra Kommissjonens hvitbok om transportpolitikk:

Styrke passasjerrettigheter

Kommissjonen vil om kort tid presentere forslag om å styrke flypassasjerers rettigheter. Det betyr blant annet felles regler for kompensasjon når reisende blir forsinket eller nektet adgang fordi flyselskapene har

overbooket. Det neste skrittet blir å utvide tiltakene til andre transportområder, som jernbane, sjøtransport og bytransport.

Forbedre veisikkerheten

Sikkerhetshensyn må ha høyeste prioritet i enhver sammenheng. Folk må ha garanti for at sikkerheten er ivaretatt gjennom et riktig regelverk og streng oppfølging og straffer for dem som bryter regelverket for transport i fly, båt og jernbane.

Mer enn 41 000 europeere mistet livet på veiene i 2000. Kommissjonen vil halvere dette antallet innen 2010 gjennom flere tiltak som veimerking, hviletidsbestemmelser, et harmonisert straffesystem på europeisk nivå og bruk av ny teknologi som gir tryggere biler.

Forhindre trafikkork

Transporten i EU vil øke med 50% mellom 1998 og 2010 hvis ingenting skjer. Kommissjonen vil få veitrafikk over på vann og skinner, samt sørge for at det blir enklere å kombinere ulike transportmåter. 30 millioner euro årlig skal kanaliseres til dette arbeidet gjennom et nytt EU-program som har fått navnet Marco Polo. Et annet program som skal forhindre trafikkork er Europas radionavigeringssystem Galileo. Kommissjonen ønsker å tilby et pålitelig europeisk system som skal være på plass innen 2008. Systemet vil kunne brukes til å forhindre trafikkork, foreslå alternativ rute osv.

Sørge for bærekraftig mobilitet

Transport i Europa må samsvare med behovet for å beskytte miljøet. Også for å sikre bærekraftig mobilitet i Europa foreslår Kommissjonen en rekke tiltak. Kommissjonen vil vende brukere mot mer miljøvennlig transport, gi ekstra

støtte til alternative transportmåter i sårbare områder som Alpene og Pyreneene og fremme bruk av rent drivstoff. Hydrogen anses av Kommissjonen som fremtidens drivstoff, men i mellomtiden må forskning og utvikling bidra til renere konvensjonelle motorer.

Nytt regelverk for veitransport i EU

17. oktober la Kommissjonen frem et forslag til nytt regelverk som omfatter yrkessjåfører og veitransport. Hensikten er å skape tryggere veier gjennom et enkelt felles regelverk som blant annet omhandler hviletid for yrkessjåfører. Et direktiv fra 1985 regulerer dette området, men Kommissjonens nye forslag vil blant annet gjøre det mye vanskeligere å få unntak fra de felles bestemmelsene. -Veitransportsektoren har nytt godt av det indre marked, sa Loyola de Palacio som er kommissær for transport og energi. -Det er nå på tide å skjerpe de sosiale bestemmelsene som går hånd i hånd med åpningen av markedet. Yrkessjåfører må få fordelene av et klart regelverk som virker likt i alle land.

De nye reglene vil blant annet redusere graden av fleksibilitet i dagens regelverk, endre det komplekse regelverket knyttet til kompensasjon for redusert hviletid og øke varigheten av standard daglig hviletid med en time, til 12 timer.

GALILEO - et sivilt satellittsystem i Europa

GALILEO er det europeiske satellittnavigasjonsprogrammet som vil gjøre ethvert individ i stand til å vite sin posisjon med en meters presisjon, ved hjelp av en liten og billig individuell mottaker. Denne teknologien som har en rekke bruksområder eksisterer allerede i USA med GPS-systemet og i Russland med GLONASS. I disse landene er det de militære myndighetene som kontrollerer satellittnavigasjonssystemene. Sivilt bruk avhenger av disse myndighetene som har anledning til å stoppe eller forpurre signaler. GALILEO vil

være en motsats som sikrer et fullt pålitelig system som garanterer for konstante signaler om hvilken posisjon du befinner deg i, enten du er på havet, på fjellet eller på motorveien. GALILEO vil bli styrt og kontrollert av sivile.

Faser i utviklingen av GALILEO

- Definisjon, snart slutt, 80 millioner euro er bevilget
- Utvikling (2001-2005) med 1,1 milliarder euro fra offentlige midler
- Utsetting av satellitter (2006-2007) med 2,1 milliarder euro, i hovedsak finansiert av privat sektor
- Bruk fra 2008 med årlige driftsbudsjetter på 220 millioner euro

Hvordan står det til med miljøet som følge av transport i Europa?

Det europeiske miljøbyrå setter sammen data fra medlemslandene om hvordan miljøet berøres av utviklingen i transportsektoren. TERM 2001 heter den andre av Miljøbyråets rapporter som baserer seg på felles indikatorer for transport og miljø. Hovedbudskapet i årets rapport er en overvekt av «triste fjes», som vitner om uheldige utviklingstrekk eller stor avstand fra politiske målsettinger. Økt veitrafikk og flytrafikk skader både helse og miljø. Økning-

Samtidig foreslår Kommissjonen å styrke overvåkingen for å se at regelverket følges. Arbeidsgivers ansvar utvides, et informasjonssystem skal sørge for at sjåfører som bryter regelverket i et annet medlemsland kan straffes og medlemslandene får mulighet til å beslaglegge ethvert kjøretøy ved alvorlige regelbrudd.

Et felles europeisk luftrom for økt sikkerhet

Et felles europeisk luftrom må være på plass innen utgangen av 2004. Det ønsker

Et felles europeisk luftrom skal gi økt sikkerhet for flypassasjerer i Europa. Innen 31. desember 2004 skal det være på plass.

en i utslipp av drivhusgasser er spesielt alvorlig. For å nå målene i Kyoto-avtalen, må fossilt brensel i transport reduseres kraftig. Noen «smilende fjes» finnes allikevel; det viktigste positive trekk er at teknologiske nyvinninger gjør at kjøretøy blir mindre forurensende og medvirker til at luftkvaliteten i byene er blitt mye bedre.

Mer om TERM 2001 og miljødata fra transportsektoren finnes på <http://themes.eea.eu.int/theme.php/activities/transport>

Biltrafikken er et stort miljøproblem.

Det europeiske miljøbyrå – informasjon for en sunn miljøpolitikk i Europa

Bak riktige politiske beslutninger ligger tilstrekkelig tilgang på god informasjon. Når europeiske beslutningstakere skal føre en sunn miljøpolitikk, er de avhengig av omfattende og sammenhengende miljøinformasjon. Med bakgrunn i at miljø kom høyere på Det europeiske felle-skaps agenda, foreslo Kommisjonen i 1990 å opprette et europeisk nettverk for kontroll og overvåking av miljøet. Tre år senere etablerte Det europeiske miljøbyrå seg i København og er med sin effektive og målrettede informasjon en viktig støtte for politiske tiltak som bidrar til å bedre miljøet i EU og i medlemslandene

Samler Europas ressurser i et nettverk

Det europeiske miljøbyrå (European Environment Agency/EEA) tar ikke sikte på å konkurrere med eller erstatte strukturer som allerede finnes for miljøinformasjon i medlemslandene. Tvert imot er hensikten å samle allerede eksisterende data og styrke den kapasitet som finnes. Det europeiske nettverket for miljøinformasjon og miljøobservasjon (EIONET) gir datagrunnlaget som Miljøbyrået baserer sitt arbeid på. Nettverksstrukturen i EEA består av mer enn 600 aktører på lokalt, nasjonalt og transnasjonalt nivå. Det kan være miljømyndigheter eller offentlige og private forskningsinstitusjoner over hele Europa.

Overvåker og rapporterer

Miljøvurderingsrapporter er omfattende rapporter som presenterer nøkkelinformasjon og vurderinger. Rapportene gir en bred oversikt over miljøets tilstand, hva trendene har vært til nå og hvordan fremtiden kanskje vil se ut. Målgruppen for disse rapportene er offentlige tjenestemenn, universitetsfolk, politikere og allmenheten generelt. Enkel og tydelig språkføring gjør disse rapportene tilgjengelige, selv for ikke-spesialister.

Miljøspørsmålrapporter inneholder bakgrunnsinformasjon og analyser i forbindelse med spesifikke miljøspørsmål og har som formål å støtte utviklingen og gjennomføringen av miljøpolitikken. Rapportene gir ikke i alle tilfeller uttrykk for samme mening som Miljøbyrået, ettersom serien også utgjør et talerør for utvalgte miljøeksperter. Målgruppen og tilgjengelighet er som for miljøvurderingsrapportene, selv om de i tillegg retter seg mot mennesker som arbeider med miljøspørsmål på konkret nivå i offentlig administrasjon og privat næringsliv.

Temarapporter beskriver miljøbelastninger, miljøtilstand og miljøkvalitet innenfor spesielle temaområder. Denne serien innehol-

der de rapportene som er til direkte støtte til utformingen og gjennomføring av politikken. Rapportene er ment som kilder til referanseinformasjon for forskere og spesialister innenfor klart avgrensede områder, samt om visse temaer for et bredere publikum.

Tekniske rapporter og håndbøker tar for seg praktiske sider ved miljøovervåking. Med et svært spesialisert innhold er denne serien myntet på forskere og spesialister i miljøinstitusjoner.

Smiley viser vei blant resultatene

Miljøbyrået tar i bruk brukervennlige virkemidler for å visualisere miljøtilstanden. En publikasjon som viser hvordan tilstanden er i medlemslandene på de forskjellige miljøområdene, er merket med ansikter som viser om utviklingen er positiv eller negativ for miljøet. Utgangspunktet er et sett med felles indikatorer, som deretter måles opp mot miljøpolitiske målsettinger. Resultatene kan alle se svart på hvitt; gjennom et trist, et nøytralt eller et smilende ansikt. Slik illustrerer Miljøbyrået sin evaluering av gjennomførte politiske tiltak, en evaluering som igjen legger grunnlag for ny miljøpolitisk innsats.

Et alleuropeisk miljøbyrå fra 2002

Foruten de femten EU-landene, er EØS-landene Island, Liechtenstein og Norge også medlemmer av miljøbyrået. I forordningen om opprettelse av Det europeiske miljøbyrå heter det at medlemskap er «åpent for land som deler Miljøbyråets målsettinger og er i stand til å ta del i dets aktiviteter». Som det første EU-organ har Miljøbyrået godkjent alle EUs tretten kandidatland som medlemmer, fra og med 2002. Det betyr at hele 31 land er medlemmer om kort tid.

Det europeiske miljøbyrå er sentralt plassert på Kongens Nytorv i København. Her samles og bearbeides miljøinformasjon som skal legge grunnlag for sunne miljøpolitiske beslutninger i Europa.

En egen innsatsgruppe jobber med denne utvidelsen som får både politiske og organisatoriske konsekvenser for Miljøbyråets arbeid. Miljøbyråets administrerende direktør Domingo Jiménez-Beltrán har uttalt at utvidelsen sannsynligvis vil medføre økt fokus på regioner som Donau, Svartehavet og Middelhavet. Miljøbyrået er en internasjonal arbeidsplass som rekrutterer ansatte fra alle medlemslandene. I tillegg til egne ansatte, er en rekke nasjonale eksperter fra medlemslandene ansatt for tidsavgrensede perioder. Som resultat av utvidelsen og en rekke nyansettelser blir Miljøbyråets lokaler utvidet med en hel etasje.

Verdt å vite:

- Miljøbyråets oppgave er å levere aktuell, målrettet, relevant og pålitelig informasjon til politikere og offentligheten med sikte på utvikling og gjennomføring av en sunn miljøpolitikk i Den europeiske union og Miljøbyråets medlemsland
- Miljøbyrået tar imot stillingsøknader fra alle medlemslandene, også Norge
- Miljøbyrået har et eget informasjons-senter: informationcentre@eea.eu.int
- På miljøbyråets hjemmeside finnes omfattende informasjon (<http://www.eea.eu.int/>) og rapporter (http://reports.eea.eu.int/index_alphabetic)
- Adresse: Det europeiske miljøbyrå Kongens Nytorv 6 DK-København Danmark Tlf: +4533 36 71 00 e-post: eea@eea.eu.int

EU svarer på ny sikkerhetspolitisk situasjon i verden

I tråd med handlingsplanen som ble vedtatt på det ekstraordinære toppmøtet i Brussel 21. september, har EU satt i gang en serie tiltak på de områder hvor EU må og kan bidra: forbindelser med omverden, politi- og justissamarbeid, lufttransport, humanitær bistand samt økonomisk og finansiell politikk.

Det første tiltaket la Kommisjonen på bordet allerede to dager etter angrepet. En europeisk arrestordre og en felles definisjon av terrorisme representerer de første i en serie vidtrekkende tiltak mot alle former for grenseskridende organisert kriminalitet, inkludert terrorisme. Dette for å sikre EU som et område med frihet, sikkerhet og rettferdighet.

EU arbeider for å kutte terroristenes tilgang på penger

Et viktig mål er å fryse terroristenes finansieringsmuligheter. 8. oktober ba Ministerrådet Kommisjonen om å fryse midler til 27 organisasjoner eller individer som er mistenkt for å ha forbindelser til angrepene 11. september. Hvitvasking av penger er et annet område EU nå vier tid for å komme til livs. Gjeldende regelverk omfatter bare narkotikarelatert kriminalitet, men nå foreligger forslag som vil forplikte medlemslandene til å bekjempe hvitvasking av penger fra enhver type kriminalitet. EU vurderer også hvordan det ska reageres på land som ikke samarbeider tilstrekkelig for å bekjempe hvitvasking av penger.

Sivil beredskapsmekanisme

Medlemslandene har også blitt enige om å introdusere en sivil beredskapsmekanisme som forsterker samarbeidet i EU på dette området. Det betyr blant annet at det etableres en gruppe med eksperter innenfor feltene kjernefysikk, biologiske trusler og kjemikalier som er tilgjengelig 24 timer i døgnet. Enheten som arbeider med sivil beredskap i Kommisjonen forsterkes med nasjonale eksperter og informasjonsutveksling mellom landene får høy prioritet.

Humanitær bistand

EUs bistandskontor har siden 1993 formidlet mer enn 150 millioner euro til Afghanistan. Hvis matvarehjelp og bistand til afghanske flykninger tas med kommer bistanden på til sammen 426 millioner euro siden 1991. Dette gjør EU til den største bidragsyter, sett bort i fra USA. I tillegg kommer EUs medlemslands bidrag over egne budsjetter. Til sammen utgjør den samlede

bistand fra EU til Afghanistan hittil i år 314 millioner euro.

Ny giv for felles utenriks- og sikkerhetspolitikk

EU ga uttrykk for solidaritet og støtte til USA samme dag som angrepene fant sted. Samtidig er det behov for å utvikle samarbeidet innenfor den felles utenriks- og sikkerhetspolitikken. Europakommisjonens president Romano Prodi understreket 24. oktober i en tale til Europaparlamentet hvor viktig det er at EU taler med én stemme under slike viktige omstendigheter. - Hvis man sammenligner den felles linjen mot terrorisme med de mange ulike reaksjonene fra medlemslandene på Gulfkrigen for et tiår siden, ser vi fremskritt EU har gjort på dette området. Erklæringen fra 14. september om en felles utenriks- og sikkerhetspolitikk er et skritt på veien mot den felles stemmen Europa så sår trenger. - En felles politikk betyr ikke at det samme skal vedtas og gjennomføres i hvert medlemsland, men skal samle medlemslandenes ulike egenskaper og modeller og gjør dem i stand til å nå felles mål ved hjelp av felles instrumenter.

Prodi ønsker seg en felles utenriks- og sikkerhetspolitikk som er like unison og effektiv som Fellesskapsmetoden er på andre områder. Hans første prioritet er at medlemslandene opptrer samlet. Det gir styrke

Yassir Arafat og Romano Prodi møttes i Brussel 5. november for å diskutere Midtøsten-konflikten.

EU var raskt ute med svar på terroristangrepene 11. september som siden har preget dagsorden i EU. Samarbeid for å bekjempe internasjonal terrorisme var også tema for Den europeiske konferansen som ble holdt i Brussel 20. oktober. Deltakelsen på Den europeiske konferansen var Jan Petersens første internasjonale oppdrag som ny utenriksminister i Norge.

og gjennomslag. Deretter må de rette institusjonelle mekanismene være på plass, noe som gir beslutningsevne

Fattigdom grobunn for frustrasjon

Kommisjonen har pekt på tre områder som må prioriteres i forbindelsene med omverden. Det er dialog med de arabiske og muslimske land, Midtøsten-prosessen og Middelhavsregionen. I 1995 ble Euromed-samarbeidet opprettet mellom EUs medlemsland og land i Midtøsten og rundt Middelhavet. -Tiden er inne for å gjøre nye skritt i Middelhavsregionen, sa Kommisjonens president. De resultatene vi har oppnådd til nå har ikke vært tilfredsstillende. Euro-middelhavsregionen må integreres økonomisk, og vi trenger mekanismer som gjør oss i stand til å ta felles beslutninger. Prodi vil også at EU med fornyet styrke tar del i Midtøsten-prosessen, og at EU inngår nye handelsavtaler og partnerskap med omverden, og særlig den arabiske delen av verden.

-EU må handle enda mer aktivt for å gi de fattigste regionene i verden en reell sjans til bærekraftig utvikling, sa Romano Prodi til Europaparlamentet. Vi må styre globaliseringen slik at den virker til beste for fattige så vel som rike. Fattigdom er grobunnen for frustrasjon og spenning mellom utviklingsland og Vesten

Europeisk digitalt innhold med eContent

EU-programmet eContent gir midler til tiltak som oppmuntrer små- og mellomstore bedrifter til å ta del i utviklingen av informasjonssamfunnet. Det fokuserer på innhold, ikke teknologi. Programmet skal blant annet medvirke til bruk av og tilgang til Internett for alle, og fremme en mer effektiv bruk av informasjon fra offentlig sektor. Målet er styrket konkurranseevne og bedre markedsvilkår for europeiske produsenter av digitalt innhold, særlig for små, mellomstore og nyetablerte bedrifter. Tiltakene omfatter prosjekter som er rettet mot flerspråklig utnyttning av informasjon fra offentlig sektor og prosjekter som binder sammen kunnskap innen områdene kultur, utdanning, markedsføring og teknologi. Programmet skal gå over en fireårs periode fra 2001 – 2005 og har et budsjett på 100 millioner euro i hele perioden. Nærings- og handelsdepartementet vil ha ansvaret for den nasjonale gjennomføringen av programmet.

Nye midler utlyst i november

1. november startet en ny runde med utlysning av midler til eContent-prosjekter. Euro Info Centre i Kristiansand er nasjonal kontakt for eContent i Norge, og i begynnelsen av november ble presentasjoner arrangert i Oslo og Kristiansand.

Programmet konsentrerer seg rundt tre tiltak:

- Øke tilgjengeligheten til og utvide bruken av informasjon fra offentlig sektor
- Øke produksjon av sider med flerspråklig og flerkulturelt innhold
- Øke dynamikken i markedet for digital informasjon, øke tilgjengeligheten til Internett

Kriterier

Programmet er markedsorientert og vil støtte transnasjonale prosjekter med ulike typer aktører. Prosjektene skal benytte eksisterende teknologiske løsninger rettet mot nye markeder eller brukergrupper i samfunnet (markeds- eller sosioøkonomisk innovasjon).

Særdeles suksessrike søkere fra Norge

Den første runden med utlysninger var knyttet til prosjekter som har med digitalt innhold på glo-

Med eContent-programmet ønsker Kommisjonen blant annet å gjøre europeisk kultur mer tilgjengelig, også i elektronisk form på internett.

bale nettverk å gjøre. Av de 116 forslagene Kommissjonen aksepterte, involverte fem forslag til sammen seks norske bedrifter og organisasjoner. Fem av bedriftene var involvert i tiltaksplanen relatert til «offentlig sektor innhold», mens en var med i et konsortium som adresserte tiltaksplanen om flerkulturelt og flerspråklig innhold. Statistisk sett var det få norske søkere, men i dette tilfelle ga kvalitet større uttelling enn kvantitet. Samtlige seks norske bedrifter og organisasjoner som søkte fikk bevilgninger. Rundt 10 millioner kroner tildeles de seks suksessrike norske bedriftene og organisasjonene, det vil si et snitt i underkant av 1,7 millioner kroner per hode.

Disse bedriftene og organisasjonene er kommet med i prosjekter som kan skape nytt digitalt innhold, nye forretningsmodeller, og påvirke politikkutforming på internasjonalt plan. Innsatsen og resultatene kan dermed forsterkes utover den innledende fasen som de nå står overfor.

Verdt å vite:

Euro Info Centre er et nettverk av informasjonskontorer som gir EU/EØS-informasjon om vedtak, lovendringer, påbud og muligheter for næringslivet i forbindelse med det indre marked. I Sør-Norge er Agderforskning vertskap for EIC. Her finnes også sekretariatet for eContent-programmet.

Euro Info Centre Sør
Agderforskning
Serviceboks 415
4604 Kristiansand
Tlf: 38 14 22 00
Fax: 38 14 22 01
e-post: eicsor@agderforskning.no

Ansvarlig utgiver

Europakommisjonens
delegasjon for Norge og
Island

Redaktør

Astrid Bjerke

Layout, repro, trykk

Media Øst Trykk, Mysen

Dokumentasjonstjenesten

Hverdager kl. 9-16
Haakon VIIIs gate 10

Adresse

Postboks 1643 Vika
0119 Oslo
Tlf. 22 83 35 83
Telefaks 22 83 40 55

E-post

mailto@delnor.cec.eu.int

Hjemmeside

<http://www.europakommisjonen.no>

Europaserveren

<http://europa.eu.int>

Innholdet

i Nytt fra EU gjengir ikke nødvendigvis Europakommisjonens offisielle standpunkter. Ettertrykk tillatt med kildehenvisning. Gratis abonnement kan bestilles.

ISSN: 0806-6337